

Sygn. akt III AUz 250/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Jolanta Ansion
------------------	--------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania M. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

w związku z zażaleniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

na postanowienie zawarte w punkcie 2 postanowienia

Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 6 marca 2018r., sygn. akt VIII U 1965/17

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt 2 w ten sposób, że zasądzić od M. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za I instancję;**
- 2. nie obciążać ubezpieczonego kosztami postępowania zażaleniowego.**

/-/SSA Jolanta Ansion

Sygn. akt III AUz 250/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt 2 postanowienia z dnia 6 marca 2018r., sygn. akt VIII U 1965/17, Sąd Okręgowy w Gliwicach odstąpił od obciążania M. K. kosztami zastępstwa procesowego.

Rozstrzygając o kosztach, Sąd Okręgowy miał na względzie charakter sprawy oraz fakt, że sposób wyliczenia emerytury w decyzji przyznającej prawo do emerytury był dla ubezpieczonego niezrozumiały i ubezpieczony był przekonany o tym,

iż jest błędny. Natomiast po uzyskaniu wyjaśnień ze strony organu rentowego - ubezpieczony niezwłocznie cofnął odwołanie.

W zażaleniu na powyższe postanowienie organ rentowy zarzucił:

- naruszenie art. 98 ust. 1 i ust. 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w związku z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych, poprzez odstąpienie od obciążania odwołującego kosztami zastępstwa procesowego, podczas gdy strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu);

- naruszenie art. 102 k.p.c. w związku z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, poprzez odstąpienie od obciążania odwołującego kosztami zastępstwa procesowego, podczas gdy Sąd I instancji powinien rozstrzygnąć

w przedmiocie tych kosztów, poprzez przyznanie od odwołującego na rzecz ZUS wygrywającego sprawę kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia, poprzez zasądzenie od odwołującego na rzecz organu

rentowego kwoty 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych; względnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gliwicach i rozstrzygnięcia o kosztach dotychczasowego postępowania zażaleniowego.

Skarżący podniósł, że przy skutecznym cofnięciu odwołania, strona przeciwna może żądać od odwołującego kosztów procesu. Tym samym, Sąd na podstawie art. 203 § 2 k.p.c. powinien, zgodnie z wnioskiem ZUS, zasądzić koszty zastępstwa procesowego.

Zdaniem organu rentowego, subiektywne przekonanie o słuszności żądania nie jest okolicznością, która może przemawiać za rozstrzygnięciem o kosztach w oparciu o art. 102 k.p.c. Ubezpieczony decydując się na wniesienie odwołania, znał motyw, które legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji, powinien więc dokonać oceny zasadności odwołania i ewentualnego ryzyka związanego z koniecznością poniesienia kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Wyjątek od tej reguły stanowi przepis art. 102 k.p.c., który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Norma ta pozwala na wyłączenie podstawowej zasady systemu repartycji kosztów procesu, jaką jest finansowa odpowiedzialność za wynik sprawy (ponoszenie finansowego ryzyka podejmowanych czynności procesowych) w sytuacjach wyjątkowych (określonych przez ustawę, jako wypadki szczególnie uzasadnione), nie definiując sytuacji, w których powinna być stosowana. Ustawodawca nie skonkretyzował w nim pojęcia „wypadek szczególnie uzasadniony”, pozostawiając sądowi tę kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 grudnia 1973r., sygn. akt

II CZ 210/73, nie publ.). Możliwość odstąpienia od obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania, wprowadzona w art. 102 k.p.c., stanowi dyskrejonalną kompetencję sądu rozpoznającego sprawę, nie oznacza to jednak, by stosowanie tego przepisu mogło następować w sposób całkowicie dowolny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 marca 2011r., sygn. akt IV CZ 136/10, nie publ. oraz wyrok Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2011r., sygn. akt V CZ 23/11, nie publ.).

Odstąpienie od obciążenia strony przegrywającej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi mogą uzasadniać zarówno fakty związane z samym procesem, jak i leżące poza nim, a dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Zatem, przepis art. 102 k.p.c. znajduje zastosowanie wówczas,

gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności. Zastosowanie art. 102 k.p.c. nie wymaga wniosku strony (por. postanowienie SN z dnia 14 lutego 2013r., sygn. akt II CZ 185/12, Lex nr 1314404). Stosowanie

art. 102 k.p.c. opiera się na dyskrejonalnej władzy sędziego i zasadniczo uwzględnia poczucie sprawiedliwości i zasady słuszności (zob. na ten temat postanowienia SN:

z dnia 15 marca 2013r., sygn. akt V CZ 89/12, Lex nr 1331384; z dnia 17 kwietnia 2013r., sygn. akt V CZ 124/12, Lex nr 1341727; z dnia 17 kwietnia 2013r., sygn. akt V CZ 130/12, Lex nr 1341731; z dnia 17 kwietnia 2013r., sygn. akt V CZ 132/12,

Lex nr 1341732; z dnia 18 kwietnia 2013r., sygn. akt III CZ 75/12, Lex nr 1353220).

Sąd I instancji uznał, że gdyby odwołujący uzyskał jasne i klarowne wyjaśnienie sposobu wyliczenia emerytury, nie wnosiłby odwołania do Sądu.

Co więcej, gdyby sposób wyliczenia świadczenia przedstawiony w odpowiedzi na odwołanie był zrozumiały dla odwołującego - Sąd umorzyłby

postępowanie bez konieczności wyznaczenia terminu rozprawy. Dopiero

po otrzymaniu wyjaśnień ze strony organu rentowego, ubezpieczony niezwłocznie cofnął odwołanie.

Tymczasem Sąd Okręgowy nie wyjaśnił, jakie dodatkowe informacje ubezpieczony uzyskał ze strony organu rentowego. Natomiast faktem jest, że to Sąd Okręgowy zobowiązał ubezpieczonego o doprecyzowanie odwołania i wyjaśnienie

(w związku z treścią odpowiedzi na odwołanie sporządzonej przez profesjonalnego pełnomocnika organu rentowego) - „co konkretnie zarzuca zaskarżonej decyzji”. Ubezpieczony otrzymał to pismo w dniu 1 grudnia 2017r. i do dnia rozprawy w dniu

6 marca 2018r. takiego wyjaśnienia nie nadesłał. Nie składał również wniosku o nieobciążanie go kosztami postępowania, co wynika z zapisu e-protokołu z rozprawy.

Sytuacja materialna ubezpieczonego również nie uzasadnia zastosowania art. 102 k.p.c., gdyż ubezpieczony od 7 września 2017r. pobiera emeryturę KGE w wysokości 5.700 zł (k. 28 a.r.). A zatem, brak było podstaw w sprawie niniejszej do odstąpienia od obciążania ubezpieczonego kosztami procesu.

Na marginesie należy zauważyć, że tak treść zaskarżonej decyzji,

jak i uzasadnienie odpowiedzi na odwołanie wskazują ten sam staż ogólny, jak i staż górniczy oraz sposób (matematyczny) wyliczenia wysokości emerytury i zastosowanej kwoty bazowej. Jak wynikało z wyjaśnień ubezpieczonego na rozprawie w dniu

6 marca 2018r. - kwota jego emerytury mogłaby - jego zdaniem - ulec podwyższeniu, gdyby odnalazł on dokumenty potwierdzające opłacanie przez rodziców składki

na KRUS. Dokumentów tych nie odnalazł, a Sędzia Przewodnicząca wytłumaczyła mu w trakcie posiedzenia Sądu w dniu 6 marca 2018r. w jakich okolicznościach można doliczyć jedynie do okresów składkowych (a nie do wysokości świadczenia) pracę

w gospodarstwie rolnym.

Sąd Apelacyjny nie obciążył ubezpieczonego kosztami postępowania zażaleniowego, ponieważ ubezpieczony swoim działaniem nie przyczynił się

do zaistnienia potrzeby wniesienia tego środka zaskarżenia (art. 102 k.p.c.)

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 k.p.c.

w związku z art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania przed Sądem I instancji uzasadnia stawka obowiązująca w dacie złożenia odwołania - § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018r., poz. 265 t.j.).

/-/SSA Jolanta Ansion

JR